

Itämeren suojele kompuroi

Sampsä Vilhunen

Positiivisuuden nimissä on todettava, että Itämeren suojelussa on jo pitkään menty kaikilla rintamilla oikeaan suuntaan. Vauhti ei vain päätä huimaa. Suomi on huonoista paras.

Kuluva vuosi on valitettavasti osoittanut, että Itämeren suojelun todellinen tahtotila on toinen mitä juhlapuheista uskoisi. On Itämeren tulevaisuuden kannalta isoja asioita, kuten yhteinen maatalouspolitiikka, jossa vesiensuojelu tuntuu Euroopassa edelleen olevan suurempi huolenaihe kuin vesistöjen huono tila. Risteilijäalusten jätevedet ovat kokonaisuuden kannalta pieni ongelma, mutta moraalisesti

aikamoinen epäkohta, joka sekin saa osakseen lähinnä toimenpideaikataulun venytystä.

Itämeren rehevöitymisen kannalta erittäin merkittäviä ”uusia” päästölähteitä paljastuu edelleen. Ensin nekin pyritään kieltämään, eikä HELCOMin viralliselle Hot Spots -listalle niitä jatkossakaan haluta lisätä.

HELCOMin ministerikokouksessa Kööpenhaminassa lokakuussa Venäjä kyykytti muita sopimusosapuolia ja sai läpi tahtonsa luopua jo aikaisemmin sovitusta Itämeren maiden yhteisestä aloitteesta laivaliikenteen typenoksidi-päästöjen leikkauksessa. “We might be in the minority, but that doesn’t mean that we are not right”, oli Venäjän delegaation perustelu. Käytäväkeskusteluissa aprikoitiin, halusiko Venäjä näyttää, ettei se leiki kenenkään kanssa, jos sen silmille aletaan ympäristöasioissa hyppiä.

Puola taas sai läpi vaatimuksensa, jonka mukaan maakohtaiset ravinnepäästöleikkaukset ovat sen kohdalla ainoastaan ”viitteellisiä”. Puolalainen WWF-kollega vain nauroi, kun viime viikolla kysyin, tietääkö hän koska Puola aikoo virallisesti hyväksyä ravinneleikkausluvut... Mitä tämä tarkoittaa Itämeren suojelulle? No, Puolan osuus tarvittavista leikkauksista on 60 prosenttia, joten Itämeren tilan parantamisen tavoitteisiin voidaan karkeasti todeta päästävän vain 40-prosenttisesti ilman Puolan osallistumista. Melkoista.

On hyvin vanhanaikaista nähdä Itämeren suojele edelleen lähinnä kustannuksena. Itämeren tilan myönteinen kehitys toisi vuoteen 2030 mennessä jopa 550 000 uutta työpaikkaa siihen verrattuna, että meren tila heikkenisi.

Mikä herättäisi muutkin kuin ympäristöministerit vanhoista käsityksistään?

Onneksi Itämeren voi suojella vapaaehtoisuuteenkin perustuen: se voi tarkoittaa vaikkapa maatalouden harjoittamista vaatimuksia ympäristöystävällisemmin, talkootyötä saaristoluonnon hyväksi, tai rantaöljyntorjuntaa.

Vapaaehtois- ja järjestötyö voi auttaa pelastamaan kokonaisia lajeja, näinhän on käynyt merikotkalle. Ei tarvitse olla maaginen ennustajaeukko, että osaa nähdä meritaimenen ja lohen seuraavina Itämeren ”pelastettuina” lajeina. Eduskunta oli historiallisesti yksimielinen siitä, että Suomen tulee ajaa EU:ssa lohen tieteelliseen suositukseen perustuvia kalastuskiintiöitä. Vielä kun tämä hieno tahtotila saataisiin realisoitumaan lopullisissa päätöksissä. Meritaimenen suojelun tiukentamisesta kalastusrajoituksin on löydetty yhteisymmärrys Suomen kansallista lohistrategiaa valmisteleavassa laajapohjaisessa työryhmässä. Uhanalaisten kalojen suojele tiukkenee vuodenvaihteessa, kun mm. alamitat nousevat.

Uusiakin uhkia on valitettavasti tiedossa: nyt on alettu herätä muovijätteen vaikutukseen Itämeressä. Todelliset kauhukuvat tulevat muilta maailman meriltä. Osa muovista on mikroskooppista, esimerkiksi fleece-kankaiden pesusta eliöihin päätyvää haitta-ainetta.

Töitä on siis paljon, mutta aiheet ovat onneksi mielekkäitä ja saavutetut pienetkin edistysaskeleet palkitsevia!

Sampsa Vilhunen
Itämeri-ohjelmapäällikkö
WWF

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
34/2013	26.9.2013	Itämeri ja moraalin saastuminen Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leo
26/2013	1.8.2013	Itämeri-haaste nimeltä korruptio Erkki Laukkanen, puheenjohtaja, Transparency, Suomi
11/2013	14.3.2013	Voisi Tallinnaan mennä muutenkin kuin turistiksi Markku Mantila, päätoimittaja, Kaleva
6/2013	7.2.2013	Itämeren alueen ruokayhteistyön mahdollisuudet Johanna Mäkelä, professori, Helsingin yliopisto
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopостia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetrit Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs